Lietas arhīva Nr. K29-1042-20/8
ECLI:LV:RLPT:2020:1202.11520027720.2.S

SPRIEDUMS
Latvijas Republikas vārdā
Rīgā 2020. gada 2. decembrī

Rīgas pilsētas Latgales priekšpilsētas tiesas tiesnese G.Čepule rakstveida procesā saskaņā ar MK 06.11.2020. rīkojuma Nr.655 5.19.5. punktu izskatīja kriminālprocesa Nr. 11520027720 materiālus, kurā /pers. A/, personas kods /personas kods/, apsūdzēts noziedzīgu nodarījumu izdarīšanā, kādi paredzēti Krimināllikuma 262. panta pirmajā daļā un 312. panta otrajā daļā.

Aprakstošā daļa

Pārbaudījusi un novērtējusi krimināllietā esošos pierādījumus, tiesa konstatēja, ka:

/pers. A/ vadīja transportlīdzekli bez transportlīdzekļa vadīšanas tiesībām atrodoties narkotisko vielu ietekmē, šādos apstākļos:

2020. gada 27. februārī plkst. 04.08 /pers. A/, bez transportlīdzekļa vadīšanas tiesībām (transportlīdzekļa vadīšanas tiesības ir atņemtas), un atrodoties narkotisko vielu ietekmē, vadīja transportlīdzekli Saab 9-5, valsts reģistrācijas numurs /reģistrācijas numurs/, Rīgā, pa Maskavas ielu no Salaspils puses Krustpils ielas virzienā.

Medicīniskās pārbaudes rezultātā /pers. A/ urīnā atrasta tetrahidrokanabinola skābe, amfetamīns, metamfetamīna "zīmes".

/pers. A/ tika aizturēts Rīgā, pie nama Nr. 443a Maskavas ielā.

Tādējādi /pers. A/ izdarīja Krimināllikuma 262. panta pirmajā daļā paredzēto noziedzīgo nodarījumu.

Turklāt /pers. A/ izvairījās no tiesību ierobežošanas soda izciešanas, šādos apstākļos:

Ar Rīgas pilsētas Latgales priekšpilsētas tiesa 2018. gada 28. jūnija spriedumu /pers. A/ tika atzīts par vainīgu noziedzīga nodarījuma izdarīšanā, kas paredzēts Krimināllikuma 281. panta otrajā daļā, un sodīts ar īslaicīgu brīvības atņemšanu uz 2 mēnešiem. Saskaņā ar Krimināllikuma 50. panta piekto daļu, noteikto sodu daļēji saskaitot ar sodu, kas noteikts ar Zemgales rajona tiesas 2018. gada 16. maija spriedumu, galīgais sods /pers. A/ noteikts brīvības atņemšana uz 11 mēnešiem, piespiedu darbs 350 stundas, atņemot transportlīdzekļa vadīšanas tiesības uz 4 gadiem 5 mēnešiem un 1 dienu.

Spriedums stājies likumīgā spēkā 2018. gada 17. jūlijā.

Izvairoties no tiesību ierobežošanas soda izciešanas, neizciestā soda laikā /pers. A/, apzināti, ar tiešu nodomu, 2020. gada 27. februārī plkst. 04.08 /pers. A/, bez transportlīdzekļa vadīšanas tiesībām un atrodoties narkotisko vielu ietekmē, vadīja transportlīdzekli Saab 9-5, valsts reģistrācijas numurs /reģistrācijas numurs/, Rīgā, pa Maskavas ielu no Salaspils puses Krustpils ielas virzienā.

/pers. A/ tika aizturēts Rīgā, pie nama Nr. 443a Maskavas ielā.

Tādējādi /pers. A/ izdarīja Krimināllikuma 312. panta otrajā daļā paredzēto noziedzīgo nodarījumu.

Motīvu daļa

Lietas izskatīšanai nozīmēta tiesas sēde 15.12.2020. Saskaņā ar 06.11.2020. Ministru kabineta rīkojumu Nr. 655 "Par ārkārtējās situācijas izsludināšanu" un 02.12.2020. rīkojumu Nr.719 tiesas sēdē nevarēja notikt nozīmētajā laikā un valstī būtiski mainījās apstākļi, kuros laikā no 09.11.2020. līdz 11.01.2021. norit krimināllietu iztiesāšana pirmās instances tiesā. Saskaņā ar minēta rīkojuma punktu 5.19.1. tiesai uzlikts par pienākumu maksimāli izmantot rakstveida vai attālinātu izskatīšanu, saskaņā ar 5.19.5. punktu krimināllietas, kas nodotas tiesai izskatīšanai bez pierādījumu pārbaudes, pirmās instances tiesā izskata rakstveida procesā, attiecīgi paziņojot dalībniekiem par viņu tiesībām 10 dienu laikā pieteikt noraidījumu, iesniegt iebildumus pret iztiesāšanu rakstveida procesā, iesniegt viedokli par sodu un citiem ar spriedumu saistītiem jautājumiem.

Pirmstiesas procesā apsūdzētais /pers. A/ atzina sevi par vainīgu viņam inkriminēto noziedzīgu nodarījumu izdarīšanā pēc Krimināllikuma 262. panta pirmās daļas un 312. panta otrās daļas, lūdza lietu izskatīt bez pierādījumu pārbaudes, ko prokurors fiksējis 28.09.2020. protokolā par pirmstiesas kriminālprocesa pabeigšanu. Citādu paziņojumu no /pers. A/ lietā nav. Konkrētajā lietā nav tik būtisku jautājumu, kas prasītu obligātu tās iztiesāšanu klātienē ārkārtas situācijas laikā, pēc nenoteikta laika, kad būs iespējamas klātienes sēdes visā lietu apjomā. Attālināta lietas izskatīšana nav iespējama, jo tiesas rīcībā nav tehnisko līdzekļu sēdes noturēšanai attālināti ar dalībniekiem.

Vērtējot iespēju noteikt lietas iztiesāšanu mutvārdu vai rakstveida procesā, Rīgas pilsētas Latgales priekšpilsētas tiesa ievēro Latvijas Republikas Senāta atziņas, kas paustas par tiesas tiesībām atzīt, ka lietā ir pietiekamas ziņas, lai taisītu likumīgu, tiesisku un taisnīgu nolēmumu, vienlaicīgi nodrošinot arī to, ka tiek ievērotas lūguma pieteicēja tiesības uz taisnīgu tiesu (sk. Latvijas Republikas 2020. gada 6. oktobra lēmumu lietā Nr. SKK-77/2020 (krimināllieta Nr. 11181005715)). Tiesa, iepazinusies ar judikatūru saistībā ar jautājumiem saistībā ar nepieciešamību nodrošināt gan apsūdzēto tiesības uz taisnīgu tiesu, gan saglabāt tiesisko paļāvību, lemjot par vainīgo sodīšanu, uzskata, ka pirmās instances tiesas iztiesājamā procesa veida izvēle nav izdarāma uz formālu pieņēmumu pamata, bet gan objektīvi izvērtējot visu faktu un apstākļu kopumu. Tiesas rīcībai šajā gadījumā jābūt pamatotai un skaidri saprotamai, jārada pārliecība gan procesā iesaistītajiem, gan plašākai sabiedrībai, ka konkrētajā kriminālprocesā ticis lemts atbilstoši likumu prasībām un pamatojoties uz tieši šajā kriminālprocesā pastāvošo faktu un apstākļu izvērtējumu.

Ņemot vērā iepriekš izklāstītos rīkojuma un judikatūras atziņas, Rīgas pilsētas Latgales priekšpilsētas tiesa atzina, - lai katram procesā iesaistītajam nodrošinātu epidemioloģisko drošību valstī izsludinātās ārkārtējās situācijas laikā, konkrētais kriminālprocess ir iztiesājams rakstveida procesā, ka apsūdzētā Latvijas Republikas Satversmē, Eiropas Cilvēka tiesību un pamatbrīvību aizsardzības konvencijā un Kriminālprocesa likumā paredzētās tiesības uz taisnīgu tiesu realizējamas radot gan apsūdzētajam, gan viņu aizstāvim, ja tāds būtu izvēlēts, iespēju rakstveidā paust savu viedokli, iesniegt papildu pamatojumu viņu lūgumiem.

2020. gada 9. novembrī Rīgas pilsētas Latgales priekšpilsētas tiesa visiem procesa dalībniekiem nosūtīja paziņojumu par krimināllietas skatīšanu rakstveida procesā. Uz to tiesā saņemts Rīgas Autotransporta prokuratūras prokurora A.Miļuhina viedoklis par nosakāmā soda veidu un mēru. Apsūdzētais /pers. A/ savas tiesības nav izmantojis. Pret tiesas sastāvu, rakstveida procesu saņemtajos viedokļos iebildumu nav. Cita rakstveida procesu nepieļaujoša informācija nav saņemta. Sprieduma pieejamības diena noteikta 02.12.2020. un tas taisīts rakstveida procesā, izsūtot visiem dalībniekiem.

Tiesa, lietas materiālu pārbaudes rezultātā, ir pārliecinājusies, ka nav šaubu par apsūdzētā /pers. A/ vainu viņam inkriminēto noziedzīgu nodarījumu

pēc Krimināllikuma 262. panta pirmās daļas un 312. panta otrās daļas, ir konstatēti visi Kriminālprocesa likuma 499. panta pirmajā daļā paredzētie priekšnoteikumi pierādījumu pārbaudes neizdarīšanai. Par izdarīto noziedzīgo nodarījumu apsūdzētais ir sodāms. Saskaņā ar Kriminālprocesa likuma 527. panta trešo daļu pierādījumu analīze un uzskaitījums spriedumā nav nepieciešams.

Tiesa saskaņā ar Krimināllikuma 35. un 46. pantu, nosakot soda veidu ņem vērā izdarītā noziedzīgā nodarījuma raksturu un radīto kaitējumu, vainīgā personību, soda mērķi, bet nosakot soda mēru - atbildību mīkstinošos un pastiprinošos apstākļus.

Saskaņā ar Krimināllikuma 7. panta trešo daļu apsūdzētā izdarītie noziedzīgi nodarījumi klasificējami kā divi mazāk smagi noziegumi. Izdarīto noziedzīgu nodarījumu objekts apdraud jurisdikcijas intereses tiesas spriedumu izpildē, kas izpaužas kā izvairīšanās no tiesas piespriestā tiesību ierobežošanas soda izciešanas, kā arī apdraud sabiedrisko drošību transportlīdzekļu kustības un ekspluatācijas sfērā.

Pēc lietas materiāliem par /pers. A/ personu ir vērā ņemamas ziņas: ir pamatizglītība, neprecējies, apgādājamo personu nav, līdz apcietinājumam strādājis SIA "/nosaukums/" par pārdevēju konsultantu, deklarētā dzīves vieta - /adrese/, paziņotā dzīves vietas adrese - /adrese/. Agrāk sodīts administratīvā kārtā un krimināla kārtā (vismaz 12 reizes KL 262.p., 312.p., 253.p., 281.p., 185.p., 180.p., 175.p., 176.p., 275.p., redzams, ka lielākā vairumā kriminālprocesu ir veikta vairāku procesu apvienošana), lielākoties par mantiskā rakstura noziedzīgiem nodarījumiem, kā arī noziedzīgiem nodarījumiem ceļu drošībā, sodīts arī ar brīvības atņemšanas sodu, pēdējo reizi ar Rīgas pilsētas Latgales priekšpilsētas tiesas 2018. gada 28. jūnija spriedumu pēc Krimināllikuma 281. panta otrās daļas, ar brīvības atņemšanu uz 11 mēnešiem, piespiedu darbu uz 350 stundām, ar transportlīdzekļa vadīšanas tiesību atņemšanu uz 4 gadiem 5 mēnešiem 1 dienu, 18.01.2019. atbrīvots no ieslodzījuma vietas, sodāmība nav dzēsta, ierosināti vairāki jauni kriminālprocesi. Ir pasludināti divi spriedumi, bet sprieduma taisīšanas laikā vēl nav stājušies likumīgā spēkā. Pašlaik piemērots drošības līdzeklis apcietinājums citā kriminālprocesā.

Krimināllikuma 262. panta pirmās daļas sankcija paredz alternatīvus soda veidus – brīvības atņemšanu līdz vienam gadam, īslaicīgu brīvības atņemšanu vai ar piespiedu darbu, vai ar naudas sodu, atņemot transportlīdzekļa vadīšanas tiesības uz laiku līdz pieciem gadiem un konfiscējot mantu vai bez mantas konfiskācijas. Noziedzīgu nodarījumu, kāds paredzēts Krimināllikuma 262. panta pirmās daļas sastāvs ir formāls, katrs noziegums uzskatāms par pabeigtu ar brīdi, kad uzsākta tā transportlīdzekļa kustība, kuru vada apreibinošu vielu ietekmē esošā persona.

Spēkā esošā Krimināllikuma 312. panta redakcija par izdarīto noziegumu nosaka - brīvības atņemšana uz laiku līdz vienam gadam vai ar īslaicīgu brīvības atņemšanu, vai ar piespiedu darbu, vai ar naudas sodu, paredzētais noziedzīgs nodarījums apdraud jurisdikcijas intereses tiesas spriedumu izpildē, kas izpaužas kā izvairīšanās no tiesas piespriestā tiesību ierobežošanas soda izciešanas. Pabeigts ar brīdi, kad konstatēta tāda darbība vai apzināta bezdarbība, kas liecina par notiesātā nolūku izvairīties no soda izciešanas.

Krimināllikuma 46. panta ceturtā daļa nosaka, ka brīvības atņemšanas sodu par kriminālpārkāpumu un mazāk smagu noziegumu piemēro, ja soda mērķis nav sasniedzams, nosakot kādu no attiecīgā panta sankcijā paredzētajiem vieglāka soda veidiem.

Nosakot soda mēru saskaņā ar Krimināllikuma 47. panta pirmās daļas 1. punktu un otro daļu tiesa ņem vērā apstākļus, kuri likumā nav paredzēti, un tiesa atzīst par apsūdzētā /pers. A/ atbildību mīkstinošu apstākli apsūdzētā vaļsirdīgu atzīšanos noziedzīgu nodarījumu izdarīšanā un izdarītā nožēlošanu, kas tika ieturēta pirmstiesas kriminālprocesā un arī apliecināta tiesas sēdē.

Pierādījumu pārbaudes neizdarīšana iztiesāšanā ir procesuāla darbība, kas ir pieļaujama pie apstākļiem, kad apsūdzētais atzīst savu vainu. Apsūdzētais, piekrītot lietas iztiesāšanai bez pierādījumu pārbaudes, ir izmantojis savas tiesības uz vienkāršotāku procesu, kas pēc tiesu prakses principiem, nav atzīstams par patstāvīgu viņa atbildību mīkstinošu apstākli, bet tiesa ņem vērā pie soda mēra noteikšanas, īpaši, ja izšķirams kāds šaubu moments.

Saskaņā ar Krimināllikuma 48. panta pirmās daļas 1. punktu un 12. punktu par apsūdzētā atbildību pastiprinošu apstākli kriminālprocesā atzīstams tas, ka inkriminētie noziedzīgie nodarījumi veido noziedzīgu nodarījumu recidīvu, jo izdarīts laikā, kad vēl nav izbeigušās iepriekšējas sodāmības juridiskās sekas, kā arī Krimināllikuma 312. panta otrajā daļā paredzētais noziedzīgs nodarījums izdarīts narkotisko vielu ietekmē.

Tiesas ieskatā, atbildību pastiprinoša apstākļa esamība jau pati par sevi liedz iespēju tiesai noteikt panta sankcijā paredzēto minimālo sodu, tādējādi soda mēram jābūt bargākam (skat. Augstākās tiesas Senāta Krimināllietu departamenta 2006. gada 8. februāra lēmumā lietā Nr.SKK 01-74/06). Turklāt atbildību pastiprinoša apstākļa esamība un agrākā sodāmība izslēdz Krimināllikuma 49. panta piemērošanu apsūdzētajiem.

Tiesas ieskatā, apsūdzētā /pers. A/ likumpārkāpumu ļoti bagātā vēsture, liecina par to, ka apsūdzētais nav izdarījis vēlamus secinājumus, neuzskata likumu ievērošanu par dzīves normu un neciena citu personu tiesības un sabiedrībā vispārpieņemtās uzvedības normas, turpina izdarīt arvien jaunus, tai skaitā identiska vai līdzīga satura tīšus noziedzīgus nodarījumus salīdzinoši īsā laikā. Pie tam jauni nodarījumi veikti papildsoda izciešanas laikā un ir tendence uz noziegumiem, kas vērsti pret satiksmes drošību, kam ir diezgan augsts reālas sabiedriskās bīstamības līmenis un neprognozējamas sekas un redzams, ka kārtējais likumpārkāpums nav nejaušība. Nav ziņu, kas liecinātu, kā kārtējā sēšanās pie stūres reibumā būtu kāds īpašs, neatliekams un nenovēršams iemesls. Kā redzams, tad /pers. A/ izdarīja noziedzīgu nodarījumu narkotisko vielu ietekmē bez likumīgā kārtā iegūtām vadīšanas tiesībām, izciešot sodu par tāda paša rakstura nodarījumu, tādejādi izvairoties no tiesas piespriestā soda (aizlieguma) izciešanas, braucis pietiekami biezi apdzīvotā vietā, lai arī agrā rīta stundā un ar salīdzinoši ne tik ļoti izteiktu reibuma līmeni, - pastāv būtiskas šaubas, vai būs sagaidāms ar brīvu gribu saistāma soda izpilde, - attiecīgi, vai būs sasniedzami soda mērķi. Tiesas ieskatā, sods par divu mazāk smagu noziegumu izdarīšanu nosakāms brīvības atņemšanas veidā, atzīstot, ka tikai šāds soda veids sasniegs Krimināllikuma 35. panta otrajā daļā paredzēto soda mērķi. Nosacīta brīvības atņemšanas soda izpilde nebūtu adekvāta ne pēc likuma, ne arī pēc būtības. Pastāvot minēto apstākļu kopumam, tiesa secina, ka šāda apsūdzētā cilvēktiesību ierobežošana atbilst Kriminālprocesa likuma mērķim un Kriminālprocesa likuma 12. pantā definētajam cilvēktiesību garantēšanas principam, kā arī ir samērīga ar nodarīto kaitējumu un ar noziedzīga nodarījuma smagumu. Turklāt krimināls oda noteikšanā tiesai jāievēro vispārējie tiesību principi, tajā skaitā humānisma princips. Soda mērķis nav tikai sodīt, bet arī panākt, lai notiesātais un citas personas pildītu likumus un atturētos no noziedzīgu nodarījumu izdarīšanas, tātad sodam jābūt tādam, kas sekmē indivīda vēlēšanos laboties un stāties uz likumpaklausības ceļa.

Ņemot vērā visus apstākļus, tā kā brīvības atņemšana /pers. A/ nav izpildāma nosacīti, kas būtu pretrunā Krimināllikuma 55. panta 11. daļas noteikumiem, tiesas ieskatā var piemērot prokurora prasīto soda mēru –brīvības atņemšanu vidējā apmērā, tuvināti šim soda veidam noteiktā soda vidējam apmēram, nedaudz mazāk par prokurora norādīto, papildus ņemot vērā apsūdzētā izvēlēto vienkāršāku procesa veidu, jo maksimālā apmērā būtu par bargu, ja ir vismaz viens atbildību mīkstinošs apstāklis, bet minimālā apmēra piemērošana ir pārāk mazs sods.

Kā redzams, tad konkrētajā gadījumā apsūdzētais kā transportlīdzekļa vadītājs ir izrādījis visai paviršu un bezatbildīgu attieksmi pret tām viņa tiesībām, ignorējis to, ka viņam tās jau ir atņemtas, bet viņš ir pats patvarīgi vadījis paaugstinātas bīstamības objektu – automašīnu un narkotisko vielu ietekmē, kas vēl vairāk pauž viņa bezatbildību. Tiesa uzskata, ka pēc Krimināllikuma 262. panta pirmās daļas ir piemērojams papildsods - vadīšanas tiesību atņemšana uz 3 gadiem. Mantas konfiskāciju, kas būtu attiecināma uz izmantoto automašīnu, piemērot nevar, jo tā pieder citai personai un ir atgriezta pēc piederības.

Pēc noziedzīgu nodarījumu kopības pēc Krimināllikuma 50. panta pirmās un otrās daļas, piemērojams daļējas saskaitīšanas princips, jo pilnībā saskaitot būtu pārāk bargi tomēr izdarīti saistīti noziedzīgi nodarījumi, bet ir izdarīti divi noziedzīgi nodarījumi, līdzīgi jau iepriekš izdarītajiem, tādēļ iekļaušanas princips arī nav pielietojams.

Teorētiski /pers. A/ būtu nosakāms galīgais sods, tomēr vēl nav spēkā stājušies divi spriedumi, soda pievienošana pēc šiem nolēmumiem, citas

manipulācijas ar sodu saskaitīšanu var radīt grūti novēršamas un nevajadzīgas kļūdas, lai novērstu nejaušu dubultas sodāmības pieļāvuma risku, tiesa šai gadījumā jautājumu atstāj neizlemtu.

/pers. A/ piemēroto drošības līdzekli – nodošana policijas uzraudzībā, un papildus piemēroto drošības līdzekli – aizliegums izbraukt no valsts, sprieduma izpildes nodrošināšanai saglabāt līdz sprieduma spēkā stāšanās brīdim.

Rezolutīvā daļa

Ņemot vērā noskaidroto, saskaņā ar Kriminālprocesa likuma 520. pantu, tiesa

n o s p r i e d a

Atzīt /pers. A/ par vainīgu Krimināllikuma 262. panta pirmajā daļā paredzētā noziedzīgā nodarījuma izdarīšanā un sodīt ar brīvības atņemšanu uz 5 (pieciem) mēnešiem, atņemot transportlīdzekļa vadīšanas tiesības uz 3 (trīs) gadiem.

Atzīt /pers. A/ par vainīgu Krimināllikuma 312. panta otrajā daļā paredzētā noziedzīgā nodarījuma izdarīšanā un sodīt ar brīvības atņemšanu uz 5 (pieciem) mēnešiem.

Saskaņā ar Krimināllikuma 50. panta pirmo un otro daļu pēc noziedzīgo nodarījumu kopības, daļēji saskaitot noteiktos sodus, /pers. A/ sodu noteikt brīvības atņemšanu uz 7 (septiņiem) mēnešiem, atņemot transportlīdzekļa vadīšanas tiesības uz 3 (trīs) gadiem.

/pers. A/ piemēroto drošības līdzekli – nodošana policijas uzraudzībā, un papildus piemēroto drošības līdzekli – aizliegums izbraukt no valsts, sprieduma izpildes nodrošināšanai saglabāt līdz sprieduma spēkā stāšanās brīdim.

Saīsinātais spriedums nav pārsūdzams un stājas spēkā, kad izbeidzies 10 dienu termiņš un nav iesniegts rakstisks lūgums par pilna sprieduma sagatavošanu.

Procesa dalībnieki 10 dienu laikā no saīsinātā sprieduma saņemšanas dienas var rakstveidā iesniegt Rīgas pilsētas Latgales priekšpilsētas tiesai lūgumu par pilna sprieduma sagatavošanu.

Pilnu spriedumu var pārsūdzēt vai noprotestēt 10 dienu laikā no tā pieejamības dienas apelācijas kārtībā Rīgas apgabaltiesai, iesniedzot sūdzību vai protestu Rīgas pilsētas Latgales priekšpilsētas tiesā.

Pilna sprieduma pieejamības diena 2021. gada 8. janvāris.

Tiesnese G.Čepule